

**Громадська організація
«Південна фундація педагогіки»**

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ РОБІТ
учасників міжнародної
науково-практичної конференції**

**«ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ
СЬОГОДЕННЯ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА»**

22–23 січня 2021 р.

Частина I

**Одеса
2021**

УДК 37.01+159.9(063)
П24

Педагогіка і психологія сьогодення: теорія та практика:
П24 Збірник наукових робіт учасників міжнародної науково-
практичної конференції (22–23 січня 2021 р., м. Одеса). – Одеса:
ГО «Південна фундація педагогіки», 2021. – Ч. 1. – 132 с.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

УДК 37.01+159.9(063)

© Автори статей, 2021
© Південна фундація педагогіки, 2021

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ ТА ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ

Виговська О. В.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ
ВІДПОВІДАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ.....7

Дорош М. Г.

ПРОБЛЕМА РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ
МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ 10

Зазимко О. В., Кот А. О.

МОТИВАЦІЯ УСПІШНОСТІ СТУДЕНТІВ
ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ 13

Калашникова Л. В.

САМОРЕГУЛЯЦІЯ В КОНТЕКСТІ
ФОРМУВАННЯ ПРОСОЦІАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ..... 17

Ланці В. Г.

РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНИХ ВІДНОСИН У РІЗНІ ВІКОВІ ПЕРІОДИ..... 20

Мороз О. І., Лишук Г. В.

ІНФОРМАЦІЙНІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ
СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ 24

Набатов С. М.

НОРМИ ЕТИКИ В ДОСЛІДЖЕННЯХ ЗА УЧАСТІ ЛЮДИНИ
В СИСТЕМІ УНІВЕРСИТЕТУ НЬЮ-ЙОРКА 28

Пономаренко Д. Ю.

МЕТАФОРИЧНІ АСОЦІАТИВНІ КАРТИ
ЯК ВИД ПРОЕКТИВНИХ МЕТОДІВ У СУЧАСНІЙ ПСИХОЛОГІЇ 32

Рижкова Н. В.

ВЕРИФІКАЦІЯ ПРОГРАМИ ПСИХОПРОФІЛАКТИКИ ЕМОЦІЙНОГО
ВИГОРАННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ІНЖЕНЕРНИХ ВІЙСЬК 36

Тептюк Ю. О.

РОЗВИТОК СТРЕСОСТІЙКОСТІ У СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ
РІЗНИХ ВІКОВИХ КАТЕГОРІЙ..... 39

СЕКЦІЯ 2. ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ ТА ПРОФЕСІЙНИЙ САМОРОЗВИТОК ПЕДАГОГА, ПРОБЛЕМИ Й ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Аржанухіна С. В., Загоруйко В. Є.

МУЗИЧНО-ПРОСВІТНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ФАКТОР
УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ
МАЙБУТНЬОГО УЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА 43

Бистрицький М. С.

ОСОБЛИВОСТІ ПОБУДОВИ ТРЕНУВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ
У ЖІНОК-ВАЖКОАТЛЕТОК 47

Бірюк Л. Я., Пішун С. Г.

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ
З ПОЗИЦІЙ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ 49

Височан З. Ю.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ
ТА ФОРМУВАННЯ УКРАЇНОМОВНОЇ ДІАЛОГІЧНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ-ЮРИСТІВ 53

Зворская Н. А., Ратушняк Н. Ю.

СОВРЕМЕННЫЕ МЕТОДЫ
ОБУЧЕНИЯ МУЗЫКАЛЬНОМУ ИСКУССТВУ 57

Ковальчук А. А., Дяченко А. А., Герасимшин В. П., Чуйко Ю. А.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ
У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ..... 60

Ковальчук А. А., Дяченко А. А., Хоронжевський Л. Є.

ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ
ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ..... 63

Кривий Я. І.

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ АЕРОБІКИ
НА ЗАНЯТТЯХ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ЗВО 66

Куц Л. Г.

ЕКСКУРСІЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ
ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ 68

Майстренко Н. М.

РОЛЬ ВІНАХІДНИЦЬКИХ ЗАДАЧ
ДЛЯ МАЙБУТНІХ МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ 71

Маньковська О. Ю.
АКМЕОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД
У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ АКТОРІВ 74

Тихоліз Б. М.
ІМПРОВІЗАЦІЯ НА УРОКАХ МУЗИКИ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ
ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ 79

СЕКЦІЯ 3. ФІЛОСОФІЯ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ. СУЧАСНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ

Березовська Т. О., Грицай Н. Б.
ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО
МИСЛЕННЯ УЧНІВ У НАВЧАННІ БІОЛОГІЇ 83

Вакулішина О. М.
МАТЕМАТИЧНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ – ОДНІ З НАЙВАЖЛИВІШИХ
СКЛАДОВИХ ЖИТТЄВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНЯ 86

Верхогляд Н. В., Грицай Н. Б.
РЕАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ
ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ЕКСКУРСІЙ У ПРИРОДУ 90

Дяченко І. М.
ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 061 «ЖУРНАЛІСТИКА» ДО ПРОФЕСІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ..... 94

Ковальчук Ю. А.
АКМЕОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
ТА ЛІТЕРАТУРИ У П'ЯТИХ КЛАСАХ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ 98

Марчук Д. В.
РОЛЬ ГРИ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ
КОМПЕТЕНЦІЇ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ..... 101

Огородник Н. Є.
ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ ВОДНОГО ТРАНСПОРТУ
ЗАСОБАМИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ 104

Огренич М. А.
НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ
В МАГІСТРАТУРІ НЕМОВНОГО ВНЗ 108

Олейник В. В., Тихонов С. Г.
ЗНАЧЕНИЕ И ОСОБЕННОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ
МЕЖКУЛЬТУРНОЙ КОММУНИКАЦИИ В ПРОЦЕССЕ
ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ 110

Орел-Халік Ю. В. ДЕЯКІ СУЧАСНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО МЕДИЧНОГО ПРАЦІВНИКА.....	114
Пасько О. О., Борисенко А. М. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ВИВЧЕННЯ ОКРЕМИХ ПИТАНЬ ФІЗИКИ ЕЛЕМЕНТАРНИХ ЧАСТИНОК У ШКІЛЬНОМУ КУРСІ ФІЗИКИ.....	118
Сем'ян Н. В. ФОРМУВАННЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРНОЇ ТА ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ КРИЗЬ ПРИЗМУ ПОЕЗІЇ.....	122
Якимчук О. С., Грицай Н. Б. ТЕХНОЛОГІЯ «МАЙСТЕРНЯ» ЯК ІННОВАЦІЯ В НАВЧАННІ БІОЛОГІЇ	125

культурной коммуникации специалиста, включающей в себя ценностный и ориентированный, культурный и коммуникативный, а также личностный компоненты.

Многочисленные научные исследования подтверждают, что понимание и осознание межкультурного разнообразия, развитие навыков коммуникации в межкультурной среде представляют собой важнейшие цели обучения иностранным языкам [8, с. 270].

ЛИТЕРАТУРА

1. Байрам А. Нужно ли изучать иностранный язык, чтобы общаться с другими народами? // Этнолингвистические аспекты преподавания иностранных языков. М., 1996.

2. Баскаков А.М. Факторы, принципы и условия формирования коммуникативной культуры // Теория и практика педагогики и психологии высшего образования. Ч., ЧГАКИ, 2002. Вып. 6.

3. Иконникова С.Н. Культурология в системе гуманитарных наук; междисциплинарные взаимосвязи // Гуманитарий. – 1995. – № 1

4. Лихачев Д.С. Культура как целостная среда // Новый мир. – 1994 – № 8.

5. Кармин А.С. Культурология 2-е изд., перераб. и доп. СПб: Изд-во «Лань», 2003.

6. Кочетков В.В. Психология межкультурных различий. М. : ПЕР СЭ, 2002.

7. Мильруд Р.П., Максимова И.Р. Современные концептуальные принципы коммуникативного обучения иностранным языкам. ИЯШ, 2000, № 4.

8. Merryfeld M.M. Climbing Walls: Attempting Critical Pedagogy as a 21 st Century Preservice Teacher//Language Arts. – 2008– Vol. 88. – № 4.

Орел-Халік Ю. В.

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов

*Запорізький державний медичний університет
м. Запоріжжя, Україна*

ДЕЯКІ СУЧАСНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО МЕДИЧНОГО ПРАЦІВНИКА

На сучасному етапі розвитку суспільства забезпечення належного рівня особистісного становлення майбутніх лікарів набуває особливої актуальності. Нові технології та методи діагностики і лікування

потребують сучасного висококваліфікованого лікаря як особи, що надає допомогу, приймає рішення, спілкується, керує та враховує інтереси й потреби суспільства. Тому перед вищими медичними закладами стоїть важливе завдання якнайкраще підготувати майбутніх лікарів завдяки створенню оптимальних умов для особистісного розвитку студентів.

Велике значення у професійній діяльності медиків набуває вміння знайти інформацію, правильно її використати, обмінятись, а значить – вміння спілкуватись, це складова професійної підготовки медичних працівників.

В сучасних умовах на курс гуманітарних дисциплін відведено незначну кількість годин, що в свою чергу ускладнює процес фахової комунікативної підготовки майбутніх медичних працівників.

Подібна ситуація є небажаною. Адже опанування професійною лексикою, а отже, і формування світогляду та професійної комунікативної компетентності майбутніх фахівців починається у вищому медичному навчальному закладі. Тут ми стикаємось з суттєвим протиріччям. З одного боку, держава вимагає у всі сфери медицини активного запровадження іноземної мови та спеціалістів, які вільно нею володіють, з іншого боку сучасна медична освіта базується на викладанні більшості фахових дисциплін, де вивченню іноземної мови надається другорядна роль, що створює певні труднощі для засвоєння професійної іншомовної комунікації. Самому викладачеві іноземної мови не під силу організувати роботу над вивченням аспекту фахової комунікації як системи, що буде слугувати основою для опанування майбутньою професією медика, знайти інформативні тексти за фахом, із великої кількості термінів відібрати найбільш уживані у сфері медицини. Отже, перспективи виходу з цієї ситуації ми вбачаємо у розгляданні міжпредметних зв'язків, які передбачають тісну співпрацю викладачів іноземної мови (за професійним спрямуванням) із викладачами профілюючих фахових дисциплін, у створенні інтегрованих методичних посібників з іноземної мови, наповнених текстами, що несуть у собі базові знання для майбутніх медичних спеціалістів, насичених найуживанішою фаховою термінологією, створенні перекладних словників-мінімумів фахових термінів. Бажаним було б збільшити кількість іншомовних підручників, орієнтованих на формування та розвиток комунікативних навичок та галузевих перекладних і тлумачних словників.

Культура фахового мовлення майбутнього медичного працівника, як і будь-які інші якості, виявляються, формуються і розвиваються, як відомо, у професійній сфері діяльності.

Величезну роль в організації пізнавальної активності майбутніх медичних фахівців відіграють масові, групові, індивідуальні форми

діяльності. Масові форми діяльності – це лекції, тематичні вечори; дні інформації; книжкові виставки; дні фахівця; виставки художників, рукоділля, молодіжної субкультури. До групових форм пізнавальної діяльності ми відносимо роботу клубів чи студентських наукових гуртків з різними напрямками (наприклад, клуб «Lingua» з формування та розвитку когнітивного та комунікативного аспектів іноземної мови за професійним спрямуванням та ін.). До індивідуальних форм слід віднести методичні рекомендації, консультації, роботу психолога.

Розширення сфери активного мовлення майбутніх лікарів у позааудиторній роботі розглядається як один із факторів формування культури фахового мовлення майбутнього медичного працівника, яка може реалізовуватись у таких формах і видах діяльності студентів:

1. Робота на науковому гуртку «Lingua».

2. Участь у внутрішньовузівській науковій студентській конференції «Сучасні аспекти медицини та фармації».

3. Участь у щорічній міжвузівській науковій конференції студентів, магістрантів, аспірантів «Актуальні проблеми фахової мови, професійної комунікації та лінгвокультурології».

4. Участь в олімпіадах з іноземної та латинської мов.

5. Проведення навчально-пізнавальних заходів професійного спрямування: диспутів, дискусій, ділових ігор, зустрічей з лікарями-професіоналами тощо.

Організація пізнавальної діяльності медиків повинна базуватись на певних принципах і методах. Існують відповідні методи впливу на пізнавальну активність студентів-медиків. Методами культурної діяльності прийнято називати засоби, прийоми, способи дій з використання засобів впливу на аудиторію. Виділяють такі основні методи: ігри й ігрові тренінги, театралізація, змагання, рівноправний духовний контакт, ситуації, імпровізації:

– гра виявляє знання, інтелектуальні сили, показує рівень організаторських здібностей студентів, розкриває їх творчий потенціал;

– театралізація знайомить студентів медичного профілю з різноманітними сюжетами життя;

– змагання – це внутрішня «пружина» розкручування творчих сил, стимулювання до пошуку, відкриття, перемог над собою;

– метод рівноправного духовного контакту побудований на спільній діяльності студентів і викладачів. Організатори, соціальні педагоги, студентська молодь – рівноправні члени студентського клубу, наукового гуртка, творчих об'єднань, заснованих на демократичному, гуманізованому спілкуванні;

– методи ситуацій, спрямовані на виховання, самореалізацію, довіру, уявну довіру, недовіру, організацію успіху та ін. Ситуація, яка виховує, – це ситуація що спеціально створюється викладачем-вихователем;

– імпровізація – це дія, не усвідомлена й не підготовлена заздалегідь, експромт. Імпровізація виводить на практичну й творчу заповзятливість. Мистецтво імпровізації – це породження спокуси творчого зусилля. Імпровізація базується на синдромі наслідування з привнесеним свого авторського початку [1, с. 84–85].

Однією з форм організації пізнавальної діяльності студентів медичного профілю є клубна чи гурткова діяльність. Студентські клуби чи наукові гуртки – це соціально-культурні центри, які дозволяють студентам медичних вишей не тільки зростати фахово, а й духовно. Клуби забезпечують потребу майбутніх медичних працівників усвідомленню загальнолюдських цінностей, формуванню уявлень про морально-етичні норми й традиції, що відіграє позитивну роль у професійному становленні майбутнього лікаря. Зокрема, робота студентів медиків в клубах за фахом сприяє розвитку пізнавальних функцій. При цьому у студентів розвиваються важливі інтелектуальні функції аналізу й синтезу, які необхідні впродовж усього професійного життя й без чого неможливе виконання фахових обов'язків, формуються мовні узагальнення й розвивається абстрактне мислення.

Успішна пізнавальна діяльність не можлива без активності та самостійності студентів. Ці характеристики взаємозв'язані, але не тотожні. Активність передбачає свідоме, вольове, цілеспрямоване виконання розумової чи фізичної роботи, необхідної для оволодіння знаннями, вміннями, навичками, включаючи користування ними у подальшій навчальній роботі і практичній діяльності. Вона виявляється у характері сприймання, реакції на нові знання, кількості пізнавальних питань тощо. Пізнавальна активність супроводжує будь-яку самостійну дію, це, по суті, готовність (здатність і прагнення) до енергійного, ініціативного оволодіння знаннями, докладання вольових зусиль. Пізнавальна самостійність завжди спрямована на засвоєння нових знань, передбачає готовність студента до пошукової роботи, а пізнавальна активність має місце і під час засвоєння знань і під час їх відтворення, закріплення [2, с. 35].

Таким чином, ми дослідили та проаналізували розвиток пізнавальної діяльності майбутніх медиків, різні форми і методи організації пізнавальної діяльності студентської молоді в позааудиторний час. Важливе завдання професорсько-викладацького складу з усього різноманіття засобів, форм і методів вибрати ті, котрі допоможуть сформувати й розвинути всебічно обізнаного фахівця не тільки в медичній галузі, а як, насамперед, гуманістичну, морально-етичну особистість з певним набором комунікативних навичок і вмінь, що відповідає запитам сучасного суспільства. Лише зацікавивши студентів їх майбутньою спеціальністю, ми зможемо привити любов до фахової мови та отримати національно свідомих, мовленнєво-компетентних спеціалістів, що зможуть досягти особистісного й професійного самовизначення та домогтися самореалізації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Варій М. Й. Основи психології і педагогіки: Навчальний посібник для студ. вищ. навч. закладів / М.Й.Варій. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 375 с.
2. Пуховська Л. П. Вивчення іноземних мов у контексті формування загальноєвропейського освітнього простору // Сучасні технології викладання іноземних мов у професійній підготовці фахівців: Зб. наук. ст. – К. : КІТЕП, 2000. – С. 32–38.

Пасько О. О.

кандидат педагогічних наук, доцент,
старший викладач кафедри електроніки,
загальної та прикладної фізики

Борисенко А. М.

студентка III курсу

*Сумський державний університет
м. Суми, Україна*

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ВИВЧЕННЯ ОКРЕМИХ ПИТАНЬ ФІЗИКИ ЕЛЕМЕНТАРНИХ ЧАСТИНОК У ШКІЛЬНОМУ КУРСІ ФІЗИКИ

Фізика як природнича наука, є базисом усього сучасного природознавства. У проекції на освіту, зміст дисципліни «фізика» має відображувати сучасний стан розвитку та найвагоміші досягнення сучасної науки. Лише за останнє десятиліття у фізиці відбулися відкриття найвищого рівня. Переважно вони стосувалися фізики атома та елементарних частинок.

Основна складність під час вивчення основних понять фізики елементарних частинок полягає у тому, що елементарні частинки мають незліченно малі розміри. Відповідно, вся інформація про них, що повідомляється учням, надмірно абстрагована. При цьому фізичний експеримент на рівні мікросвіту обмежений, внаслідок незбагненно-малих розмірів відсутня можливість створення коректного реального графічного зображення об'єктів та їх основних характеристик, а фізично точні пояснення є заскладними для рівня загальної середньої освіти. З цією метою необхідно звернутися до моделювання, що так поширене у фізиці. Уданий роботі запропоновані деякі моделі та ілюстрації, спрямовані на

ЗБІРНИК НАУКОВИХ РОБІТ
учасників міжнародної
науково-практичної конференції

«ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ СЬОГОДЕННЯ:
ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА»

22–23 січня 2021 р.

Частина I

м. Одеса

Видавник – ГО «Південна фундація педагогіки»

Поштова адреса редакції: 65001, Одеса 1, а/с 247

www.pifp.org.ua, tel: +38 099 431 12 14

Підписано до друку 25.01.2021 р. Здано до друку 26.01.2021 р.

Формат 60x84/16. Папір офсетний. Цифровий друк. Ум.-друк. арк. 7,56

Наклад 100 прим. Зам. № 2601-21.